

Det, der bliver.

Herrens Ord bliver evindeligt
(1. Pet. 1. 24.)

Et Sandhedsvidne.

Men da Herodes's Fødselsdag kom, dansede Herodias's Datter for dem; og hun behagede Herodes. Derfor lovede han med en Ed, at give hende, hvad som helst hun begærede. Og tilskyndet af sin Moder siger hun: „Giv mig Johannes Døberens Hoved hid paa et Fad!"

Matth. 14, 6—8.

Det var et gyseligt Forlangende af den unge Pige: „Giv mig Johannes Døberens Hoved hid paa et Fad!"

Med en Ed havde Herodes (Antipas) lovet, at han vilde give Pigen, hvad hun begærede. Tænk blot, hvilket Valg, dette Løfte stillede hende i Udsigt — Smykker, Juveler, Førnøjelser, store Ejendele!

Hvad hun selv, den unge, lystige Danserinde, tænkte paa at vælge, det siger Evangelisten intet om — maaske hendes Tanke stod helt stille over for det store Tilbud.

Men saa gaar hun til Moderen, Herodias. Hun var højt paa Straa i Selskabslivet, men moralsk set hørte hun til de lavest stilled. Hun havde forladt sin egen Mand og levede sammen med hans Broder, Kongen.

Og Døberen, dette Sandhedsvidne! havde vovet at sige til Herodes: „Det er dig ikke tilladt at have hende!" Det havde harmet Kongen, saa han havde ladet Johannes kaste i Fængsel.

Men dermed var den onde Kvinde ikke nøjet. Saa længe Johannes levede, kunde hun ikke være sikker paa, at han ikke kunde faa Lejlighed til endnu en Gang at svinge Svøben over hendes Hoved og revse hende for hendes Synd.

Nu ser hun en Lejlighed til at tage Hævn og til at lukke dette Sandhedsvidnes Mund! Og maaske det var Djævelen, der skød hende det i Sinde i Øjeblikket: Her gives dig en herlig Lejlighed til at bringe Sandheden til Tavshed.

I hvert Fald — det er hende det kære af alt at se Johannes Hoved skilt fra hans Krop. Og Datteren synes at have været en ægte Ætling af Moderen. Hun gaar ind paa Moderens Raad og begærer ikke alene at faa Døberen dræbt, men at faa hans Hoved bragt hid paa et Fad!

I Sandhed eet af de gyselige Træk i Historien!

Og Dansen! Hvor traadte den dog ikke her i det ondes og den Ondes Tjeneste! Alene dette, at Dansen har kostet en af Sandhedens herligste Vidner Livet, synes nok til at vække Afsky for den. Og hvor ofte ellers er den ikke blevet brugt til unge Menneskers Fordærvelse!"

Men den skønne Side ved denne Historie er, at der til de forskellige Tider har levet Mennesker, som har været villige til, og har haft Mod til, at vove deres Hoved for Sandhedens Skyld.

Herodes blev siden af Kejser Caligula i Aar 42 forvist, og Herodias fulgte ham i Landflygtighed. Men Sandheden blev ikke landflygtig. Den fik andre Vidner. Jesus var allerede fremstaaet, og det var Rygterne om hans underlige Gerninger, der jog Skrek i Herodes, saa han troede, det var Johannes, der var staaet op fra døde.

Gud ske Lov og Tak for Sandheden, baade for den moralske Sandhed og for Frelsens Sandhed, men vi maa ogsaa takke ham for alle Tidens Sandhedsvidner.

Bibelen i „Dalene".
Af H. P. Hansen.

II.

Mærkeligt i den valdensiske Litteratur er dog Digtet „Den gyldne Lære", der er skrevet i et

gammelt romansk Landsmaal. Digtet begynder med Formaning til Bøn, Aarvaagenhed og Fromhed under Forudsigelse af Verdens nære Undergang og den kommende Dom:

Brødre, lyt til den gyldne Lære: vi maa altid bede og aarvaagne være, thi denne Verden staaer snart for Fald.

Der tales dernæst om, at det er ved at paakalde Gud Fader og hans sejrrige, kære Søn og Helligaanden, disse tre, som er eet i en hellig Treenighed, rig paa Magt, Visdom og Godhed, at vi kan følge den rette Vej og faa Kraft til at overvinde vore Fjender, som er Djævelen, Verden og Kød. Vi maa bede den treenige Gud om at give os Visdom forenet med Godhed til at kende Sandheds Vej og bevare den Sjal ren, som Gud har givet os, ja baade Legeme og Sjæl, saa vi maa gaa paa Kærligheds Vej, elske vor Gud og vor Næste, ikke alene dem, som gør vel imod os, men ogsaa dem, der gør os Fortræd.

Derefter nævnes, hvad der skiller Menneskene fra Gud, og der spørges om, hvorledes alt dette onde er kommet ind blandt Menneskene.

Til Svar herpaa genfortælles saa Bibelhistorien i korte Træk paa en ligefrem og barnlig Maade med belærende Indskud, hvori der lægges Eftertryk paa, at det er ved en trefoldig Lov, at Gud har sat sit Frelsesværk i Gang blandt Menneskene: den naturlige Lov — Samvittigheden i alle Menneskers Hjerter — Moseloven og Kristi fuldkomne Lov.

Der er ofte henvist til den hellige Skrift, som Forfatteren altsaa har kendt, men desuden findes der ogsaa Spor af den romerske Kirkelære.

„Den gyldne Lære" er mer et Forsvarsskrift end et Angrebskrift, vel ogsaa et Trosteskrift under den store Anfægtelse at være forfulgt og forketret af de Kirke, men trods alt folte sig i Samfund med.

Men hvad skal man tro om den nu, kan den være Krist-sande Kirke, naar den forfølger dem, der gerne vil høre ham til!

Har man nogen Sinde læst i Skriften, at de hellige forfulgte og fængslede nogen? Men nu til Dags er der mange, som gerne vil forkynde Evangeliet, med hindres i at udføre, hvad der er deres inderlige Ønske, fordi de er Genstand for Forfølgelse. Saa forblinde er de falske Kristne og fremfor alt deres Præster, at de dræber de bedste og lader Hyklere og Bedragerere leve i Fred. Men derpaa kan man kende de falske Hyrder: De elsker kun Faarene for Uldens Skyld. Og saa galt staaer det til, at dersom en Mand elsker og frygter Gud, saa han ikke bærer, sværger eller lyver, ikke bryder Ægtepagten, myrder eller tager, hvad Næstens er, eller som ikke vil hævne sig paa sine Fjender, saa siger de: han er en Valdenser og fortjener Straf. Saa finder de ved Løgn og Bedrag en Anklage imod ham for at kunne fratage ham, hvad han har fortjent ved ærligt Arbejde.

I officielle Indberetninger fra en Inkvistor, som er opbevaret indtil vore Dage, gives der et Billede af de valdensiske Udsendinge, der færdes ude omkring i Landene for at forgynde Guds Ord:

Det hedder: De kan kendes paa deres Dragt og deres Optreden. De er beskedne og undgaar Stads i deres Klædedragt, som vel er tarvelig, men dog adskiller sig fra andre Menneskers. De lever af deres Hænders Arbejde, men samler sig ingen Formue, da de er tilfreds med det nødvendige til Livets Ophold. De er sødelige og ædruelige og kommer hverken til Kroer eller til Dans, fordi de ikke søger deres Glæde i den Slags Forfølgelse.

hed. De vogter sig for Vrede. De er nøjeregnende og beskedne i deres Tale og holder sig saa vel fra løs Snak og Sladder som fra Løgn. De holder sig fra Sværmen og bruger ikke engang Ord „sandelig" og „viselig" for at bekræfte deres Tale. De oversætter det gamle og det ny Testamente til Folkesproget. Jeg har selv hørt og set en Bonde, som efter Hukommelsen fremsagde hele Jobs Bog Ord for Ord, og jeg har kendt andre, som til Fuldkommenhed var inde i hele det ny Testamente. Det er lettere at finde Folk blandt Valdenserne, som kan gengive hele Teksten af den hellige Skrift, end at finde en Doktor hos os, som kan fremstige tre Kapitler.

En anden Inkvistor skildrer den valdensiske Bissekræmmer Fremgangsmaade saaledes:

Naar der er slaaet en Handel af, og Kræmmeren bliver spurgt: Har du mere at sælge? svarer han: Jeg har Juveler, som er kostbarere end alle disse Ting tilsammen. Dem vil jeg give dig, hvis du vil love mig, ikke at forraade mig til Præsterne. Naar dette Løfte er givet, siger han, jeg har en Perle saa straalende, at du ved den kan lære at kende Gud. Jeg har en anden saa kostelig, at den optænder Guds Kærlighed osv. Dernæst fremsiger han et Skriftsted som: Ve jer, I som opæder Enkers Huse, og naar han bliver spurgt, hvem han sigter til, svarer han: Til Præsterne og Munkene. Mange kender sikkert Whittiers smukke Digt om den valdensiske Lærer, der giver et levende Billede af den omvandrende Valdenser, der dels tjente sit Brød som Bissekræmmer, dels brugte denne Næringsvej som Skjul for sin egentlige Gerning at forkynde Evangeliet og sprede de hellige Skrifter:

„Hver Sky gled bort fra den gamles Blik, da en lille og simpel Bog foruden Guld eller Perlers Pryd fra sin Kappes Folder han tog; Mit bedste Smykke, min Jomfru fin, o lad det da blive dit! Men gem dit Guld, jeg kræver det ej — Guds Ord — det er altid frit.

I de snævre Dale mellem uvejsomme og for fremmede næsten utilgængelige Bjerge, var der bedre Udsigt end de fleste andre Steder til at holde Stand i de haarde Tider, og i det trofaste Sammenhold om, hvad der for Valdenserne var Livets værdifuldeste Skat, havde Folket her en næsten uovervindelig Styrke. Deres Modstandskraft blev dog sat paa de haardeste Prøver efter Reformationen.

Det er en Selvfølge, at Valdenserne i Luthers og de andre Reformatorers Værk saa som Bedrøvelsen af en ny Dag. De sendte Tillidsmænd til Nabolandene Svejts og Tyskland for at skaffe sig paalidelig Underretning om, hvad der foregik, og to Præster fra Dalene vovede Livet for at hjembringe nogle reformatoriske Skrifter.

To Aar senere indbød Valdenserne i Dalene saa mange af deres Trosvæddere, som kunde komme til et Møde i Angrognadalen for at de tilsammen kunde drøfte de Lærdomme, Reformatorerne havde forkyndt, og tage Stilling til de nydannede Kirkesamfund i Nabolandene.

Dette Møde gav Anledning til, at Valdenserne overdrog det Arbejde at oversætte hele Bibelen paa Fransk til Calvins Fætter Robert Olivetau. Han fuldførte Arbejdet 1535, og det blev saaledes det lille fattige Valdenserfolk som skænkede Kristenheden den første, fuldstændige Bibel paa Fransk.

Tæt ved det Sted, hvor det nævnte Møde blev holdt, findes en vanskelig tilgængelig Hule, hvis Indgang er næsten uopdagelig og saa lav, at man maa krybe derind. Men inden for denne lave Dør hvælver der sig saa et Rum stort nok til, at et Par Hundrede Mennesker kan

være derinde. Nogle Aabninger i Klippelaget danner naturlige Vinduer, en Forhøjning i det ene Hjørne Prædikestolen, og det indblæste Løv fra Kastanietræerne Gulvtæppet, hvorpaa Menigheden kunde tage Sæde.

Herfra har Guds Ord og Menighedens Sang mangen Gang lydt med dæmpede Toner fra Dybet op til Vandreren, som gik forbi, som de gamle Kristnes fra Katakomberne. Men gav den udstillede Vagtpost Tegn med sin Fløjte da blev alting pludselig stille, til den frygtede Fare af Spejdere eller Soldaterafdelinger var ovre.

Historien melder dog ogsaa om rædselsfulde Optrin, hvor Fjenden overrumplede den lille Flok derinde, stablede visent Henry Armand steg op paa Prædikestolen med Sværdet i den ene Haand og Bibelen i den anden og talte over Ordene i den 129. Salme: De trængte mig haardt fra min Ungdom, dog kunde de ikke overvælde mig.

Endnu maatte Valdenserne lide haarde Forfølgelser, men de holdt ud, og omsider blev der tilbudt dem Fred. Efter 450 Aars Kamp havde de genvundet deres Hjem og deres Frihed.

En af Valdenserne Venner i nyere Tid, „Generalen mod Træbenet," John Charles Beckwith, har skrevet om dem: Hvorledes end hver enkelt Fromhed er, det er som Folk og som Kirke, at I er blevet baaret paa den Eviges Arme og lagt for Dagen over for Verden. Det er som Folk og som Kirke, at I er kaldet til at vidne om Sandheden.

Da Viktor Emanuels Tropper 1870 brød gennem Roms Mure og derved fratog Paven den sidste Ret af verdsligt Herredømme over Italiens Jord, var en valdensisk Kolportør med Bibel i Haand i Steden for Vaaben blandt de Soldater, der først brød ind gennem Aabningen i Muren ved Porta Pia, der hvor der nu er indsat en Mindetavle om Begivenheden.

I Via Nazionale ligger nu Valdenserne Kirke. Foran Prædikestolen staaer et stort Egetræs Bord, hvorpaa der ligger en opslaaet Bibel. I Vinduerne Glasmalerier ser man Valdenserne Vaabenmærke: Lyset paa Bogen omgivet af 7 Stjerner og Indskriften: Lyset skinner i Mørket; et andet Sted ses den brændende Tornebusk med Ordene: Ilden brændte, men fortærede ikke; og et tredje en Lillie med Indskriften: Jeg kæmper og holder mig oven Vand.

Der findes nu Valdensermenigheder spredt over hele den italienske Halvø, en med mangfoldige Sejre mærket Valplads.

OUR SCHOOL.

We have followed with much interest the discussion on this subject as it has appeared in the columns of „Danskere." From articles relating either directly or indirectly to this matter, there appears to be an understanding of the grave situation our church is facing. These articles have also indicated that there are especially two things which at present demand our attention, namely, the transition we are confronting with respect to the language question, and then how we are going to contend with the school problem. The latter is more important, because the solution of the former is largely dependent upon it, and because our school is the heart of our synod, and the life of our church depends upon its pulsations.

It is apparent that many of our people do not know how badly we need a new school. This is because many do not know the facts relating to the matter, or else they are blind to the condition confronting us. Then again we meet the erroneous idea that our school should exist only for the education of

our ministers, and that it as such has quite a liberal course to offer. The importance of an education is becoming better recognized every day. Our youth are flocking to colleges and universities. That our students, whether studying for the ministry or otherwise, are demanding a full college course is evidenced from the numerous instances where they are leaving our school, because they are not able to pursue such a course there. We must meet this demand. We should be able to offer a full college course not only to those studying for the ministry, but also to those who are intending to work along other lines. But it must be kept in mind, that a denominational college is not less a college because it is denominational. The requirements for scholarship in a member of the faculty, the equipment for library and laboratory, and the need for good buildings, are the same for the denominational college as for any college. The distinguishing features of the denominational college is that it includes Christianity in its working program, not so much in the studies pursued as in its spirit and atmosphere. We have heard the idea expressed that if one only desires a general college course it cannot make a great deal of difference where you go, since there cannot be such a thing as, for example, Lutheran biology. May be not, but are there any parents who would want their children to attend a college where their Christian faith would be undermined by the professor who teaches biology.

The thing for our church to realize—and for every church denomination—is that they are by all conscience and honor bound to look after the spiritual interests of their young people in their educational striving—and they are forced to do so or lose the most vigorous and enterprising of their youth. Are you aware of the fact that the college your boy is attending is largely determining his ideals and moral convictions? It is determining in a large measure whether Christianity is to affect profoundly and guide him in the future. This is because the college student is still in the formative period of life. His mind is most open to new impressions. You say your boy is going to attend a large institution in order that he may become a more successful teacher or business man. But should we not lend our ears to Him who asks—what if you gain it all—all—all, and lose your soul? What is the profit?

We do not like to find fault with our state universities in regard to this matter, as it has long been our traditional policy that church and state should be separate, because we believe that every citizen should be free to worship God in his own way. Nevertheless, it is apparent that the spiritual life of the students suffers during their stay at these institutions. W. J. Bryan, in a recent address, delivered before the student body of the Uni. of Nebr., made known that statistics, taken at one such school, showed that only 25 per cent of those, who before entering belonged to a church, were affiliated with any church after leaving. But what other results could we expect from an institution where Christ is barred an entrance, but where the anti-Christian doctrines of Nietzsche are taught—where it is taught that religious sentiment rests upon a superstitious fear of the invisible forces of nature—pardonable in the ignorant but unworthy of the educated; and further, where it is taught that we are the lineal descendants of lower animals, that the Bible is to be put on a par with other valuable literature, and that the Old Testament is a great book of myths, like those of other primitive peo-

bring de hjemvendende. Han tog Afsked ved Grænsen, men gav sine Landsmænd sine Raad og Formaning med paa Vejen. Ingen kendte Bjergene som han, og derfor gav han dem en skriftlig aKmpplan med, hvori det bl. a. hedder:

Var hele Verden imod jer, og I alene mod alle, saa frygt kun den Almægtige, som er jeres Værn.

Kun endnu et Billede til af Valdenserne i Forhold til Bibelen.

Efter Indtagelsen af de hjemlige Dale holdt de for første Gang efter Landflygtigheden Gudstjeneste i en af deres egne Kirker.

De sang den 74. Davids Salme sammen, og den gamle Præst Henry Armand steg op paa Prædikestolen med Sværdet i den ene Haand og Bibelen i den anden og talte over Ordene i den 129. Salme: De trængte mig haardt fra min Ungdom af, siger Israel, de trængte mig haardt fra min Ungdom, dog kunde de ikke overvælde mig.

Endnu maatte Valdenserne lide haarde Forfølgelser, men de holdt ud, og omsider blev der tilbudt dem Fred. Efter 450 Aars Kamp havde de genvundet deres Hjem og deres Frihed.

En af Valdenserne Venner i nyere Tid, „Generalen mod Træbenet," John Charles Beckwith, har skrevet om dem: Hvorledes end hver enkelt Fromhed er, det er som Folk og som Kirke, at I er blevet baaret paa den Eviges Arme og lagt for Dagen over for Verden. Det er som Folk og som Kirke, at I er kaldet til at vidne om Sandheden.

Da Viktor Emanuels Tropper 1870 brød gennem Roms Mure og derved fratog Paven den sidste Ret af verdsligt Herredømme over Italiens Jord, var en valdensisk Kolportør med Bibel i Haand i Steden for Vaaben blandt de Soldater, der først brød ind gennem Aabningen i Muren ved Porta Pia, der hvor der nu er indsat en Mindetavle om Begivenheden.

I Via Nazionale ligger nu Valdenserne Kirke. Foran Prædikestolen staaer et stort Egetræs Bord, hvorpaa der ligger en opslaaet Bibel. I Vinduerne Glasmalerier ser man Valdenserne Vaabenmærke: Lyset paa Bogen omgivet af 7 Stjerner og Indskriften: Lyset skinner i Mørket; et andet Sted ses den brændende Tornebusk med Ordene: Ilden brændte, men fortærede ikke; og et tredje en Lillie med Indskriften: Jeg kæmper og holder mig oven Vand.

Der findes nu Valdensermenigheder spredt over hele den italienske Halvø, en med mangfoldige Sejre mærket Valplads.

OUR SCHOOL.

We have followed with much interest the discussion on this subject as it has appeared in the columns of „Danskere." From articles relating either directly or indirectly to this matter, there appears to be an understanding of the grave situation our church is facing. These articles have also indicated that there are especially two things which at present demand our attention, namely, the transition we are confronting with respect to the language question, and then how we are going to contend with the school problem. The latter is more important, because the solution of the former is largely dependent upon it, and because our school is the heart of our synod, and the life of our church depends upon its pulsations.

It is apparent that many of our people do not know how badly we need a new school. This is because many do not know the facts relating to the matter, or else they are blind to the condition confronting us. Then again we meet the erroneous idea that our school should exist only for the education of

our ministers, and that it as such has quite a liberal course to offer. The importance of an education is becoming better recognized every day. Our youth are flocking to colleges and universities. That our students, whether studying for the ministry or otherwise, are demanding a full college course is evidenced from the numerous instances where they are leaving our school, because they are not able to pursue such a course there. We must meet this demand. We should be able to offer a full college course not only to those studying for the ministry, but also to those who are intending to work along other lines. But it must be kept in mind, that a denominational college is not less a college because it is denominational. The requirements for scholarship in a member of the faculty, the equipment for library and laboratory, and the need for good buildings, are the same for the denominational college as for any college. The distinguishing features of the denominational college is that it includes Christianity in its working program, not so much in the studies pursued as in its spirit and atmosphere. We have heard the idea expressed that if one only desires a general college course it cannot make a great deal of difference where you go, since there cannot be such a thing as, for example, Lutheran biology. May be not, but are there any parents who would want their children to attend a college where their Christian faith would be undermined by the professor who teaches biology.

The thing for our church to realize—and for every church denomination—is that they are by all conscience and honor bound to look after the spiritual interests of their young people in their educational striving—and they are forced to do so or lose the most vigorous and enterprising of their youth. Are you aware of the fact that the college your boy is attending is largely determining his ideals and moral convictions? It is determining in a large measure whether Christianity is to affect profoundly and guide him in the future. This is because the college student is still in the formative period of life. His mind is most open to new impressions. You say your boy is going to attend a large institution in order that he may become a more successful teacher or business man. But should we not lend our ears to Him who asks—what if you gain it all—all—all, and lose your soul? What is the profit?

We do not like to find fault with our state universities in regard to this matter, as it has long been our traditional policy that church and state should be separate, because we believe that every citizen should be free to worship God in his own way. Nevertheless, it is apparent that the spiritual life of the students suffers during their stay at these institutions. W. J. Bryan, in a recent address, delivered before the student body of the Uni. of Nebr., made known that statistics, taken at one such school, showed that only 25 per cent of those, who before entering belonged to a church, were affiliated with any church after leaving. But what other results could we expect from an institution where Christ is barred an entrance, but where the anti-Christian doctrines of Nietzsche are taught—where it is taught that religious sentiment rests upon a superstitious fear of the invisible forces of nature—pardonable in the ignorant but unworthy of the educated; and further, where it is taught that we are the lineal descendants of lower animals, that the Bible is to be put on a par with other valuable literature, and that the Old Testament is a great book of myths, like those of other primitive peo-